

63È ANIVERSARI: ES PRODUEIX EL PRIMER MODEL DE SEAT

(13 DE NOVEMBRE DE 1953)

-L'ARRIBADA DE LA MODERNITAT-

Estand de la fàbrica Seat amb els models de cotxe 1400. Fira de Barcelona 1953.

Autor: Brangulí (fotògrafs)

[ANC1-42-N-24687](#)

Descripció

La imatge correspon a una fotografia química presa l'any 1953 durant la celebració de la Fira de Barcelona dedicada als automòbils, les motocicletes i el món del motor en general. Il·lustra l'estand de l'empresa SEAT que va ocupar la part central de la secció de la fira, on aquesta empresa va presentar el seu primer model d'automòbil.

Interès del document

La fotografia il·lustra, d'una banda, la imatge de modernitat i desenvolupament econòmic que es vol donar d'Espanya des de les institucions franquistes, malgrat l'evident fracàs de la política autàrquica; de l'altra, anuncia l'inici d'una nova etapa que, a partir dels anys 60, es caracteritzarà pels canvis socials i culturals, així com per la reivindicació política.

Els vehicles Seat representen el desenvolupament econòmic de la dècada dels 60 i, en conseqüència, els canvis en la vida de la població treballadora que va poder accedir a la compra d'automòbils -reservada abans a les classes més altes de la societat- i la implantació de nous costums relacionats amb el turisme i l'esbarjo, gràcies també a l'establiment de les vacances retribuïdes.

L'empresa Seat, ubicada a Catalunya és alhora, un dels símbols d'aquest desenvolupament econòmic i de la lluita pel reconeixement dels drets dels treballadors duta a terme al llarg dels anys 60 i 70, relacionada amb la reivindicació dels drets socials i polítics que van marcar el final del franquisme.

Context

La imatge s'emmarca dins del període de l'*Obertura* del Franquisme (1951-1959), que representa la fi de l'aïllament d'Espanya i la normalització de les seves relacions amb la resta de països europeus i, especialment amb els Estats Units, país que –en el context de la Guerra Freda- va contribuir de manera fonamental en aquesta obertura, per tal d'atreure la col·laboració espanyola en la lluita contra Rússia.

Com a resultat d'aquesta política, es van signar el Concordat amb el Vaticà (1953) i Tractats militars amb Estats Units (1953) i Espanya va començar a ser admesa als organismes internacionals, com la ONU (1955) i la UNESCO (1957).

Gràcies a aquesta aproximació, el règim va rebre ajut en forma d'aliments i recursos econòmics de països com l'Argentina o dels Estats Units, però també va haver de suavitzar la seva política, de manera que Franco va fer canvis en el govern, introduint homes d'aparença menys autoritària. Conseqüentment, els elements més filofeixistes del règim, que al llarg de la dècada dels 40' havien controlat les institucions, van ser progressivament marginats dels organismes de poder.

Cap a l'any 1957 es va donar entrada als "tecnòcrates" es van iniciar un conjunt de polítiques encaminades a la recuperació econòmica del país, les quals van culminar al 1959 amb el Pla d'Estabilització: un conjunt de mesures econòmiques adreçades a la liberalització de l'economia que van possibilitar la liquidació del règim autàrquic i l'inici d'una l'època de creixement econòmic que va arribar al seu punt culminant a mitjans de la dècada dels anys 60'.

A escala social, s'havia acabat la postguerra. El 1952 s'havia posat fi al racionament, creixia l'ocupació i l'economia començava a rutllar. No obstant això, els preus encara eren elevats i els salaris encara eren molt baixos. La migració del camp a les ciutats- especialment de les zones industrials- era molt nombrosa, però les condicions de vida i de treball no sempre eren bones i van començar a haver vagues i manifestacions per mitjà de els quals es protestava per les penúries econòmiques i la carestia de la vida.

En aquest context, i amb l'objectiu impulsar el foment de la indústria nacional, els governs del general Franco havien impulsat la creació de l'*Instituto Nacional de Industria* (INI), una institució dependent de l'Estat que havia estat creada ja l'any 1941 amb la finalitat de bastir una indústria forta en sectors estratègics, fonamentalment en tres sectors: electricitat, ferro y carbó. Aquests sectors formaven el que anomenaven la 'trilogia industrialitzadora', i als quals es van sumar la construcció naval, el refinat de petroli, l'automoció, entre d'altres.

De la labor de l'INI van néixer dues empreses automobilístiques: ENASA i SEAT.

ENASA, més coneguda amb el nom de *Pegaso*, es va dedicar quasi exclusivament a la producció de vehicles comercials. En canvi, la SEAT pretenia ser una companyia dedicada al disseny i construcció de turismes, d'aquí el seu nom, *Sociedad Española de Automóviles de Turismo*. Per constituir-la, l'any 1948 l'INI va signar un acord amb la Fiat pel qual aquesta cediria la llicència de fabricació de vehicles i aportaria els recursos i coneixements necessaris per tirar endavant el projecte. Es va constituir oficialment l'any 1950 amb capital estatal (de l'INI), de la Fiat i d'inversors privats. La seva seu, que no es va inaugurar fins el 1953, es va assentar a la zona Franca de Barcelona.

La creació d'aquesta empresa va permetre activar la producció d'automòbils a Espanya, on fins aleshores, a banda d'algunes fàbriques d'empreses estrangeres com la Ford o la Fiat, només hi havia una fàbrica de producció nacional: la *Hispano-Suiza*, una empresa dedicada a la producció de vehicles de luxe. Aquesta situació contrastava amb la resta de països europeus occidentals s'havien creat importants companyies automobilístiques, ja des de les primeres dècades del s. XX.

L'any 1953 és doncs quan s'inaugura la seu de la fàbrica a la Zona Franca i el mateix any que es presenta el primer model de cotxe SEAT que s'exposa, com es mostra a la fotografia, a l'espai central de la fira de Barcelona, ubicació que indica la importància que se li va donar en aquell moment a la producció del primer automòbil modern construït i promocionat per una empresa nacional, un fet que pretenia mostrar i situar la indústria espanyola al mateix nivell que la dels països occidentals plenament industrialitzats i socialment desenvolupats.

Aquest primer model d'automòbil que es va presentar el dia 13 de novembre de 1953; va ser l'anomenat SEAT 1400, un turisme del qual se'n van produir diversos models al llarg dels anys posteriors. El SEAT 1400 es tractava d'una còpia del Fiat 1400/1900; era un cotxe robust i força fiable que estava pensat per les classes mitjanes benestants.

Al llarg dels anys 50, els diversos models del SEAT 1400 van anar ampliant progressivament l'oferta i el mercat. No obstant això, va ser la producció del SEAT 600, a partir de l'any 1957, el que va suposar una autèntica revolució psicològica i social. Aquest model de cotxe, de fet una versió del Fiat 600, va permetre l'accés a l'automòbil a gran part de la ciutadania espanyola gràcies a l'assequibilitat del seu preu.

Espanya s'obria al capital estranger i la indústria nacional començava a desenvolupar-se, si bé concentrada en zones específiques del país. La difusió de l'automòbil va escurçar les distàncies i va possibilitar el moviment constant de béns i persones. Va néixer el concepte "anar-se'n de cap de setmana" i la gent va poder començar a gaudir del que actualment coneixem com a "vacances".

Aquesta millora en el transport va permetre també que els treballadors es desplaressin per anar a treballar fora del nucli on vivien, fet que indirectament va contribuir al creixement de les empreses i al desenvolupament de les infraestructures, però també a la creació de barris dormitori que acollien la força de treball que acudia prop de les zones industrials, amb els problemes conseqüents a nivell social i cultural que aviat es canalitzarien a través de la lluita social i política.

Qüestions:

- Observeu la fotografia i identifiqueu-ne els detalls que evidencien la voluntat de promocionar i fer visible el primer vehicle llançat per SEAT.
- Accediu a l'[hemeroteca digital](#) de *La Vanguardia* i introduïu les dades següents:
 - Escriviu *SEAT* al camp *Busca en nuestros archivos*
 - Inclogueu des de l'exemplar del dia 01/01/1957 al 31/12/1963
 - Premeu l'icona en forma de lupa (cercar) que apareix a la dreta
 - Un cop recuperats els exemplars, al camp *Ordenar por*, premeu sobre l'opció *Relevancia*.
- Observeu els anuncis que apareixen en els exemplars de les primeres 10 pàgines. Identifiqueu com s'intentaven promocionar els models SEAT.
- Busqueu a l'[Enciclopèdia Catalana](#) què era el *No-Do*.
- Mireu aquest [vídeo](#) elaborat amb diversos fragments del *No-Do* sobre l'empresa SEAT i els seus models. Intenteu explicar quines eren les intencions del règim a l'hora d'editar aquests reportatges.
- Mireu aquest fragment d'un [vídeo](#) editat i extret del *No-Do* sobre el SEAT 1400.

- A continuació, mireu aquests anuncis del SEAT 600.
 - [Anunci 1](#)
 - [Anunci 2](#)
 - [Anunci 3](#)

- Vistos els anuncis, quina diferència heu pogut observar entre la presentació d'un i altre model ?

- Què ens intenten transmetre?. Paeu atenció als paisatges, a les persones que condueixen els cotxes i què fan.

- Podeu establir alguna relació entre aquests anuncis i els valors polítics i socials del moment?

Per continuar indagant:

Fonts arxivístiques

Documents no textuais

Automòbil SEAT 600. 1957-1969. Autor: Gabriel Casas i Galobardes. ANC1-5-N-13029.

Concessionari de venda d'automòbils. Autor: Foto Ferran. [1957-1969]. ANC1-5-N-4638.

Excursió a la Vall d'Aran. [1958-1961]. Autor: Gabriel Casas i Galobardes. ANC1-5-N-19818.

Excursió familiar. [1957-1969]. Autor: Gabriel Casas i Galobardes. ANC1-5-N-19809.

Dos homes davant del taulell d'un bar. [1957-1969]. Autor: Gabriel Casas i Galobardes. ANC1-5-N-20094.

SEAT a la Zona Franca de Barcelona. [1956-1957]. Autor: Trabajos Aéreos y Fotogramétricos. ANC1-564-N-6765.

SEAT a la Zona Franca de Barcelona. 18 de juny de 1960. Autor: Trabajos Aéreos y Fotogramétricos. ANC1-564-N-6740.

Taller de reparació d'automòbils. [1957-1969]. Autor: Gabriel Casas i Galobardes. ANC1-5-N-20342.

Vehicle Seat model 600 accidentat de Talleres Cadirat de Barcelona. [1950-1969]. Autor: Foto Ferran. ANC1-21-N-7409.

Altres fonts

Bibliografia

FONTANA, Josep; VILLARES, Ramón. *Historia de España*. Vol. 9, *La dictadura de Franco*. Barcelona: Crítica, 2010.

GARCÍA DELGADO, José Luis (coord.). *Franquismo, el juicio de la historia*. Madrid: Temas de Hoy, 2000.

PAREDES, Javier (coord.). *Historia contemporánea de España*. Barcelona: Ariel, 1998.

RISQUES, Miquel (dir.). *Història de la Catalunya contemporània: de la guerra del Francès al nou Estatut*. Barcelona: Mina, 2006.

Articles

SAN ROMÁN, Elena. "El nacimiento de la SEAT: autarquía e intervención del INI". *Revista de historia industrial*, núm. 7, 1995, p. 141-165. Disponible a: <http://raco.cat/index.php/HistoriaIndustrial/article/view/62964/84847>. [Consulta: 10-11-2016].